



LUNDS
UNIVERSITET

Ett säkert klimat, för vem och hur?

En idéanalys av synen på klimatförändringarnas säkerhetsrisker med utgångspunkt i Sveriges tid som medlem i FN:s säkerhetsråd 2017–2018.

Katja Holböll & Jack Holm

Statsvetenskapliga institutionen
Kurskod: STVA22
Termin: Vårterminen 2019
Handledare: Johanna von Bahr
Antal ord: 10 003

Abstract

I denna uppsats genomförs en beskrivande idéanalys på den svenska regeringens skrivelse “Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018”. Med utgångspunkt i regeringens skrivelse som primärmaterial syftar uppsatsen till en fördjupad förståelse kring *hur* Sverige arbetat och förmedlat kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker, såväl som *vems* säkerhet som synliggjorts i detta arbete. För att sortera och analysera materialets idéer tillämpas tre olika dimensioner som urskiljer olika idéer i regeringens skrivelse. Dimensionerna är även konstruerade i direkt anslutning med våra två teoretiska perspektiv: I) Köpenhamnskolans socialkonstruktivistiska perspektiv på säkerhet och II) Nicole Detrazs genusperspektiv på klimatförändringar.

Resultatet visar att den svenska regeringens skrivelse kopplar ihop klimat och säkerhet främst genom den geografiska aspekten på frågan. I tillägg är det framförallt staters säkerhet som synliggjorts. Genomgående saknas dimensioner som ger en mer nyanserad bild av kopplingen mellan klimat och säkerhet, likväl komplexiteten i vem som drabbas av klimatförändringar. Det går att fastslå att klimatet är en politisk fråga, men inte att klimatfrågan fått någon egen status som högprioriterad säkerhetsfråga inom FN:s säkerhetsråd. Detta tolkas ha påverkat *hur* Sverige tydliggjorde kopplingen mellan klimat och säkerhet, såväl som *vems* säkerhet de valde att synliggöra.

Nyckelord: klimat, säkerhet, Sverige, FN:s säkerhetsråd, klimatförändringar

Innehållsförteckning

Inledning	3
1.1 Bakgrund	4
1.2 Problemformulering, syfte och frågeställning	5
1.3 Material och avgränsningar	6
1.3.1 Primärmaterial	6
1.3.2 Sekundärmaterial	7
1.3.3. Avgränsningar	8
1.4 Källkritik	8
2. Litteraturoversikt och tidigare forskning:	9
2.1 Säkerhetsbegreppets utveckling	9
2.2 Koppling mellan säkerhet och klimat	10
2.3 Koppling mellan säkerhet och klimat i säkerhetsrådet	11
3. Teorier	12
3.1 Köpenhamnskolan	12
3.2 Nicole Detrazs genusperspektiv på klimatförändringar	14
4. Metod	16
4.1 Dimensioner som analysverktyg	17
5. Analys	18
5.1 Hur görs kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker?	19
5.2 Vems säkerhet synliggörs?	22
5.3 Vems säkerhet synliggörs inte?	24
5.4 Den samlade bilden av dimensionerna	26
6. Diskussion och slutsatser	27
6.1 Diskussion	27
6.2 Slutsatser	31
7. Referenser:	33

1. Inledning

Vilken roll klimatfrågan ska spela i internationella relationer är omdiskuterad. Kausaliteten mellan klimatförändring och mänsklig osäkerhet, instabila samhällen och våldsamma konflikter är komplexa och svåra att dra slutsatser från. Sambanden formas av flertalet interaktioner som ännu inte är helt utforskade. I och med att klimatförändringen i högre grad kommit att uppfattas som ett säkerhetshot har även frågan huruvida Förenta Nationernas säkerhetsråd bör behandla klimatförändringarna aktualiserats. Kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker är dock inte given och har historiskt inte haft en given status på FN:s säkerhetsråds politiska dagordning.

Ett exempel på när kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker sattes på agendan var då FN:s generalförsamling 2016 valde in Sverige som en icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd för perioden 2017–2018. I samband med Sveriges kandidatur till att bli invald som en icke-permanent medlem i säkerhetsrådet under mandatperioden 2017–2018, utgjorde *klimat och säkerhet* en av Sveriges fyra tematiska prioriteringar. Enligt den svenska regeringen syftade temat *klimat och säkerhet* till att tydliggöra behovet av att förtydliga kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker. Sverige motiverade sin tematiska satsning med att världssamfundet i ökad utsträckning konfronteras av nya utmaningar, där klimatförändringar utgör en särskild risk. Utrikesminister Margot Wallström menar att Sveriges sakfrågebaserade kampanj var en anledning till att Sverige blev invalda i FN:s säkerhetsråd.¹

Efter att ha blivit invalda som icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd ville Sverige driva arbete, analys och information för att aspekter på klimatförändringar säkerhetsrisker skulle tilldelas en större roll i FN:s arbete. Arbetet varade från 2017 till 2018 och har i efterhand utvärderats av den svenska regeringen.

I samband med att Sveriges regering 2019 utvärderade medlemskapet i säkerhetsrådet poängterade Sverige att de lyckats förankra klimatförändringar och dess säkerhetsrisker på

¹ Mathias Gerdfeldt, 28 juni 2016, Sverige tar plats i säkerhetsrådet efter "bragdseger", *SVT nyheter*, tillgänglig online på <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/sverige-tar-plats-i-sakerhetsradet-efter-bragdseger>. [Senast hämtad 23-04-19].

säkerhetsrådets dagordning. Enligt den svenska regeringen egen uppfattning i skrivelser har Sveriges medlemskap i säkerhetsrådet bidragit till att tydliggöra kopplingen i en utsträckning som aldrig tidigare har skett.² Detta har väckt vårt intresse för att studera *hur* Sverige gjort en koppling mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker, samt *vems* säkerhet som synliggjorts?

1.1 Bakgrund

Förenta Nationernas säkerhetsråd är ett av FN:s sex huvudorgan, som enligt FN-stadgans artikel 24 ansvarar att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Säkerhetsrådet består av 15 medlemmar, varav fem permanenta är permanenta: Frankrike, Kina, Ryssland, Storbritannien och USA, medan tio medlemmar är icke-permanenta och väljs in på en mandatperiod på två år. Inom ramen för sitt mandat kan säkerhetsrådet undersöka hot mot fred och säkerhet och ge rekommendationer för att förhindra eller lösa konflikter.

Säkerhetsrådet har debatterat klimatförändringar vid ett antal tillfällen, där flera länder har erkänt kopplingen mellan klimat och säkerhet. Detta har dock förekommit utan att uttala sig närmare om säkerhetsrådets inblandning i frågan. Första gången klimat togs upp som en säkerhetsfråga i säkerhetsrådet var 2007 när Storbritannien tog upp frågan i en debatt. Därefter har Tyskland åter organiserat en debatt som utmynnade i ett uttalande av ordförande som uttryckte oro över att klimatförändringar i framtiden skulle förvärra hotet mot fred och säkerhet. Debatterna har dock inte följts upp med ytterligare utfästelser från säkerhetsrådet.

Frågan har dock fått allt större fokus de senaste åren. Under Sveriges tid i säkerhetsrådet har bland annat resolution 2423 gått igenom som uttryckligen erkänner och identifierar klimatförändringen som en bidragande faktor till instabilitet i området.³ Ytterligare en resolution var 2349 som behandlar Tchadsjöregionen och anses av Sveriges som banbrytande. Resolution 2349 är den första att erkänna klimatförändringarnas påverkan på stabiliteten i ett geografiskt område. Erkännandet om kopplingen mellan klimat och instabilitet ansågs som ett unikt steg för säkerhetsrådet.⁴ Klimat har alltså behandlats som en säkerhetsfråga i säkerhetsrådet innan Sverige

² Svenska regeringen, 2019, 10 punkter om Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd, *regeringen.se*, tillgänglig online på <https://www.regeringen.se/artiklar/2018/12/10-punkter-om-sveriges-medlemskap-i-fns-sakerhetsrad-2017-18/> [senast hämtad 15-05-19].

³ Regeringens skrivelse 2018/19:104, Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018, 2019, tillgänglig online på: <https://www.regeringen.se/49707f/contentassets/528b85f72c304c55889889e9e36d4024/regeringens-skrivelse-om-sveriges-medlemskap-i-fns-sakerhetsrad-20172018.pdf> [senast hämtad 15-05-19] sid. 56.

⁴ Charlotte Ku. 2018 “The UN Security Council’s role in developing a responsibility to respond to

påbörjade sin mandatperiod 2017–2018, med det är först i samband med Sveriges mandatperiod som det för första gången förekom en skrivning om klimatförändringarnas säkerhetsrisker. I skrivande stund har dock säkerhetsrådet inte tagit något beslut med klimatförändring som huvudfokus.⁵

1.2 Problemformulering, syfte och frågeställning

Klimatfrågan är komplex och en ny aspekt av säkerhetsagendan. Hur frågan och dess lösning ska formuleras och vem som ska skyddas från klimatförändringar är en fråga som kommer bli allt mer aktuell i takt med att klimatförändringarna fortsätter påverka världen i allt större grad. Sverige tog stor ära i att, enligt dem själva, lyckats driva igenom att klimatförändringarna har säkerhetsmässiga implikationer på FN:s säkerhetsråds agenda under dess mandatperiod 2017–2018. Att klimatet ska ses som en säkerhetsfråga är dock inte självklart och enligt många inte heller önskvärt. Sverige har dock varit tydliga med sin ståndpunkt och agerat för att temat klimatet och säkerhet ska ha plats på FN:s säkerhetsagenda.

Syftet med studien är således att bidra till en fördjupad förståelse kring *hur* Sverige arbetat och förmedlat kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker, såväl som *vems* säkerhet som synliggjorts i detta arbete. Sverige själva hävdar att sammankopplingen mellan klimat och säkerhet “har bidragit till att utveckla säkerhetsrådets praxis för hanteringen av regionala och tematiska frågor.”⁶ Hur Sverige har beskrivit problemet och kopplingen kan således få implikationer för hur säkerhetsrådets arbete utförs framöver. För att uppnå uppsatsens syfte har vi valt ut följande två frågeställningar:

- Hur formulerade Sverige kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker under sin tid som icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd 2017–2018?
- Vems säkerhet synliggörs och vems osynliggörs inom klimatområdet i Sveriges skrivelse sin tid som icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd 2017–2018?

the climate change challenge. In *Climate Change and the UN Security Council*. Edward Elgar Publishing, sid. 2.

⁵ Ku. 2018, sid. 3

⁶ Regeringens skrivelse, 2019, sid. 68.

1.3 Material och avgränsningar

Under Sveriges tid som medlem 2017–2018 antog säkerhetsrådet 115 resolutioner och 48 ordförandeuttalanden samt gjorde 180 pressuttalanden. Därigenom styrdes bland annat 27 pågående fredsinsatser. I sökandet efter material har vi därmed varit tvungna att göra en urvalsprocess. Sökandet efter primärmaterial har utgått från den stora mängd underlag som Sverige producerat i samband med sin tid som icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd 2017–2018. I tillägg har vi även tagit hjälp av Sveriges Permanenta mission till FN via mejl för materialinsamling för att välja ut material som Sverige producerat i samband med detta uppdrag. Detta hjälpte oss att hitta och välja det som kom att bli vårt primärmaterial, den svenska regeringens skrivelse och Sveriges tid i säkerhetsrådet.

1.3.1 Primärmaterial

Vi har valt Regeringens skrivelse om Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018 som primärmaterial i denna uppsats.⁷ Skrivelsen publicerades den 11 april 2019 och representerar den svenska regeringens granskning av det löpande arbetet och frågor som behandlats under den tid som Sverige satt i säkerhetsrådet. Dokumentet behandlar även den svenska regeringens utgångspunkter för mandatperioden och granskar hur väl Sverige arbetat i enlighet med dessa. Regeringens skrivelse innehåller utförliga beskrivningar av Sveriges arbete, resonemang och idéer vilket bedöms vara enhetligt med uppsatsens syfte.

Dokumentet är i dess helhet 161 sidor långt vilket gjort att vi främst har valt att fokusera på de rubriker som reflekterar över tematiska frågor och geografiska frågor, då det är där som Sveriges position i klimatfrågan främst kommer till uttryck. Sveriges tematiska satsning “klimat och säkerhet” har tilldelats en egen underrubrik i dokumentet och återfinns under rubriken ”tematiska satsningar” tillsammans med de resterande tematiska prioriteringarna: I) kvinnor fred, och säkerhet, II) konfliktförebyggande och fredsbyggande, III) barn och väpnad konflikt. Förutom under ovan nämnda avsnitt får klimatet utrymme under avsnitten som behandlar arbetet i Mali,

⁷ Regeringens skrivelse, 2019.

Somalia och Tchadsjöregionen. Dessa har också valts ut som primärmaterial och grund för analysen. Totalt omfattning av utvalda rubriker från regeringens skrivelse är 17 sidor.

1.3.2 Sekundärmaterial

Som tidigare nämnts producerade Sverige stora mängder material i samband med sin mandatperiod i säkerhetsrådet. En del av det som inte valdes till primärmaterial kommer istället att användas som sekundärmaterial för att ge en kompletterande bild och bidra till att besvara uppsatsen frågeställningar. Flertal av de 115 resolutioner som beslutades under mandatperioden är kopplade till klimat och säkerhet, men beskriver och motiverar bara sina idéer i begränsad utsträckning. Exempel på detta är tidigare nämnda resolutioner 2423 (gäller Tchadsjöregionen), 2349 (gäller Mali) och 2408 (gäller Somalia) som sammanlagt består av 33 sidor. Därför utgör resolutionerna sekundärmaterial, och inte primärmaterial, då inte ger oss den inblicken som behövs för att kunna besvara uppsatsens frågeställning. Resolutionerna refereras dock konsekvent till i regeringens skrivelse, varpå de kommer att nämnas i analysen men med utgångspunkt i hur primärmaterial, regeringens skrivelse, återger dokumenten. Resolutionerna återkommer som del av diskussionen.

Under kandidaturen till säkerhetsrådet lanserade även den svenska regeringen mindre omfattande material som syftade till att beskriva arbetet Sverige ämnade att göra i säkerhetsrådet. Bland annat publicerade regeringen en broschyr med titeln “Sverige i FN:s säkerhetsråd 2017–2018”⁸ och ytterligare ett “Program för Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018”⁹. Omfattningen vad det gäller beskrivandet av klimatåtgärder är i detta material begränsat, varpå det i denna uppsatsen avser vara kompletterande material för att ge djup åt vår idéanalys, och i likhet med propositionerna inte tillräckligt i sig för att utgöra primärmaterial.

⁸ Svenska regeringen, 2019, Sverige i FN:s säkerhetsråd 2017–2018, *regeringen.se*, tillgänglig online på https://www.regeringen.se/497071/contentassets/b1ac703cecfb46198ed1c85770a2010/fn_sverigesakerhetsradet_2017_2018_broschyr_web.pdf [senast hämtad 15-05-19].

⁹ Svenska regeringen, 2019, Program för Sveriges medlemskap i FN: säkerhetsråd 2017–2018, *regeringen.se*, tillgänglig online på <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/sverige-i-fns-sakerhetsrad/> [senast hämtad 15-05-19].

1.3.3. Avgränsningar

Materialet är i sig en avgränsning, då det enbart behandlar Sveriges egna perspektiv och reflektion av mandatperioden i säkerhetsrådet. Utifrån materialet avgränsar vi oss till kopplingar som Sverige gjort mellan klimat och säkerhet, inte kopplingar till säkerhetsbegreppet i allmänhet. Vi har inte heller valt att studera hur någon annan medlem, under samma period, har arbetat med eller responderat på Sveriges arbete inom temat klimat och säkerhet. I och med att materialet även är avgränsat till en specifik tidsperiod är undersökningen begränsad i förhållanden till hur säkerhetsrådet eller andra medlemsländer tidigare har jobbat med frågor kopplat till klimat och säkerhet. Detta ser vi dock inte som en större begränsning då vår frågeställning specifikt syftar till att analysera hur Sverige under sin tid i säkerhetsrådet 2017–2018 arbetat med klimat- och säkerhetsfrågor, inte hur andra länder eller säkerhetsrådet tidigare arbetat med samma fråga.

1.4 Källkritik

I varje vetenskaplig undersökning är källkritisk medvetenhet ett centralt inslag. Likväl finns det källkritiska aspekter som bör tas hänsyn till i denna uppsats. Inledningsvis tillämpas det ett teoretiskt och metodologiskt ramverk i denna uppsats vilket gör att analysen av materialet görs utifrån egna utformade "glasögon". Hur uppsatsens frågeställning kommer att besvaras är konsekvent ett resultat av den tolkningsram som vi valt att använda oss utav. Valet av de frågor som utgör analysverktyget är avgörande för att uppnå god validitet. För att kunna genomföra en idéanalys med relevant operationalisering är det viktigt att de dimensioner som analysverktyget fångar in är relevanta för vår frågeställning, det vill säga att vi undersöker det fenomen vi avser att studera.¹⁰

Ytterligare ett viktigt förhållningssätt som kommer att tas hänsyn till för att uppnå hög validitet är att förhålla sig kritiskt till sitt resultat och sitt analysverktyg. I vår diskussion kommer vi därmed att diskutera vilka dimensioner våra utvalda analysverktyg lyckats fånga upp i materialet, samt vilka aspekter som inte fångats upp. Då det inte finns någon given utvecklad mall

¹⁰ Peter Essiasson, Mikael Giljam, Henrik Oscarsson, Ann Towns, Lena Wängnerud, 2017, "Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad", femte upplagan, Författarna och Woltets Kluwer Sverige AB sid. 244.

för idéanalyser är detta en viktig forskningsfråga för att uppnå god validitet, intersubjektivitet och reliabilitet.¹¹

Avslutningsvis har vi haft tagit i beaktande att vår primärkälla har bakomliggande avsikter samt politiska vinklingar. Vi har dock gjort bedömningen att materialet är tillförlitligt och återger förstahandsinformation om Sveriges tid i FN:s säkerhetsråd. Utifrån ett tidskriterium ligger materialet även nära i tid till den information som förmedlas och bedöms som aktuell.

2. Litteraturöversikt och tidigare forskning:

Trots att det finns djupgående studier om klimatförändringar, så finns det i jämförelse, relativt lite forskning som undersöker klimat kopplat till säkerhet. Vilken roll klimatfrågan spelar eller bör spela i internationella relationer är omdiskuterat. En anledning till detta är faktumet att det traditionella säkerhetsbegreppet uteslutande omfattat militär säkerhet.¹² Konsekvent till att militär säkerhet traditionellt varit den enda definitionen av säkerhet har andra icke-militära frågor och hot, som till exempel klimatförändringar, negligerats.¹³ Forskning på klimat och säkerhet är dock inte helt utforskat och framstående forskning på ämnet presenteras undertill.

2.1 Säkerhetsbegreppets utveckling

Efter kalla kriget har många forskare och politiker velat vidga betydelsen av säkerhetsbegreppet från det snävare statsperspektivet till att kunna inkludera flera aspekter, däribland klimatfrågan.¹⁴ Ett viktigt skifte kopplat till säkerhetsbegreppet inom internationella relationer skedde efter kalla kriget, då forskare inom internationella relationer kritiserade säkerhetsbegreppet för att vara för snävt. Perspektiv som kritisk teori, postkolonialism och feminism, studerade hur

¹¹ Göran, Bergström & Kristina, Boréus, 2012, *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3., [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur, sid. 173.

¹² Alan Collins (red), 2007, "Contemporary Security Studies", Oxford University Press Inc, New York, sid. 2.

¹³ Michael Sheehan, 2005, "International Security: An Analytical Survey." London: Lynne Rienner Publishers, sid. 3.

¹⁴ Simon Dalby, "Environmental dimensions of human security" i Rita Floyd och Richard Matthews [Red]i "Environmental security. Approaches and issues" 2013, Routledge, New York, sid. 121.

säkerhetsbegreppet kunde vidgas och inte enbart utgå från staten som det primära referensobjektet. De som kritiserade det traditionella säkerhetsbegreppet hade därmed gemensamt att de kritiserar idén om staten som primärt referensobjekt och ville utvidga begreppet säkerhet till att inkludera fler områden utöver militärsäkerhet.¹⁵ Fokus började därmed skiftas från att primärt gälla staters säkerhet, till att även studera individers säkerhet. Detta formulerades bland annat av Förenta nationernas utvecklingsprogram (UNDP) 1994, vilket la grunden för en förändrad syn på säkerhet inom det internationella systemet.¹⁶

2.2 Koppling mellan säkerhet och klimat

Klimatsäkerhet har en plats inom det vidgade säkerhetsbegreppet, där både forskare och politiker har lyft fram den förväntade magnituden av klimatförändringars potential att undergräva människors säkerhet och konfliktpotential. Ekonomen, agronomen och ekologen Lester R. Brown påpekar i sin bok *Plan B 3.0 Uppdrag: Rädda jorden!* att det finns ett samband mellan hur kollapsad en stat är och hur dess ekologiska grunder är. Enligt Brown ligger det inom en stats intresse att förse dess medborgare med de mest grundläggande behoven, vilket bland annat innefattar en ekologisk grund som möjliggör odling och framställning av mat. Ifall en ekologisk grund saknas löper staten risken att medborgarnas förtroende för staten och statens myndigheter försvinner, varpå anarki och kaos kan uppstå. Anarki och kaos är i sig faktorer som påverkar säkerheten inom en stat, varpå ekologiska grunder blir en miljösäkerhetsfråga. Enligt Browns teori gynnas inte bara nationell säkerhet utav miljöåtgärder, utan även säkerheten i världen på lång sikt. Därmed finns det incitament för dagens politiska beslutsfattare att förse kollapsade stater med de resurser som krävs för att minimera klimathotet och bidra till en starkare ekologisk grund.¹⁷

Michael Brzoskas poängterar i sin artikel *Climate change and military planning* (2015) att klimatförändringar kommer att innebära nya förhållanden och arbetssätt för samhällen, regeringar, institutioner och militära styrkor. Brzoska noterar att säkerhetsbegreppet har vidgats och att klimatförändringar numera ingår i ett bredare säkerhetsperspektiv när det kommer till nationell säkerhet och försvar. Klimatförändringar har därmed inte blivit tilldelad en dominerande eller

¹⁵ Columba Peole & Nick Vaughan-Williams, 2015, "Critical security studies : an introduction", Milton Park, Abingdon, Oxon, New York, Routledge, sid. 4.

¹⁶ Dalby, 2013, sid. 131.

¹⁷ Brown, R. Lester, 2008 "Plan B 3.0 Uppdrag: Rädda jorden!", Scandbook AB Falun, sid. 1141.

högprioriterad roll, utan är konsekvent inbäddat i ett bredare säkerhetsperspektiv. Att klimatförändringar omfattas av säkerhetsbegreppet innebär även att det finns legitima anledningar till att omfördela militära resurser för att bemöta klimatrisker.¹⁸

2.3 Koppling mellan säkerhet och klimat i säkerhetsrådet

I likhet med den här uppsatsens forskningsområde, finns det tidigare forskning som studerat kopplingen mellan säkerhet och klimat i säkerhetsrådet. Bland annat Rita Floyd har studerat och skrivit om oviljan mot att försöka inkludera klimatsäkerhet inom säkerhetsrådet som stött på motstånd från utvecklingsländer som hellre vill se ett ökat fokus på utveckling och mänskliga rättigheter än ökat säkerhetsfokus. Floyd beskriver tre huvudargument mot att koppla ihop klimat och säkerhet. Först och främst så kräver klimatet långsiktiga lösningar och inte kortsiktiga präglade av säkerhetslogik. Den andra kritiken går ut på att det inte är helt givet vad en säkerhetsvinkel på klimatfrågan faktiskt kommer leda till, förutom en politisering av klimatfrågan. Det tredje argumentet mot att koppla samma säkerhet och klimat som präglar debatten är att klimatet skulle kunna användas som ett medel för konflikter och därmed kan fungera som en upprustningsmekanism och snarare vara en del av problemet snarare än lösningen.¹⁹

Forskaren Edward Luck reflekterar i boken *Security - practice and promises* kring hur stor effekt säkerhetsrådets beslut har och hur väl säkerhetsrådet lyckats få länder att efterleva gemensamma säkerhetsmål. Luck undersöker hur väl länder anpassat sig till säkerhetsrådets resolutioner som ett instrument för att mäta beslutens effekter.²⁰ I resolutioner antas gemensamma skrivningar om de beslut som säkerhetsrådet har fattat och är ett formellt uttryck för säkerhetsrådets vilja. Varje land har därtill skyldighet att följa de beslut som tas. Luck menar att säkerhetsrådet står inför utmaningen att världen är föränderlig, vilket sätter press på säkerhetsrådets förmåga att anpassa sitt arbete för att förmå sig att hantera nya utmaningar.²¹ Det är först under senare år som säkerhetsrådet har börjat diskutera hur klimatförändringar innefattar potentiella säkerhetshot. Klimatförändringar innefattar nya utmaningar, utmaningar som inte

¹⁸ Michael Brzoska, 2006. ”Introduction: Criteria for Evaluating Post-Conflict Reconstruction and Security Sector Reform in Peace Support Operations”. *International Peacekeeping* 13 (1), sid. 1–3.

¹⁹ Rita Floyd, “Whither environmental security studies? An afterword” i Rita Floyd och Richard Matthews [Red]i “Environmental security. Approaches and issues” 2013, Routledge, New York, sid. 280.

²⁰ Edward Luck, “UN Security Council: practice and promise”, 2006, Routledge, New York, sid. 3.

²¹ Luck, 2006, sid. 13.

enbart är nya på dagordningen utan är utmanande då det finns meningsskiljaktigheter inom säkerhetsrådet samt hos medlemsländerna kring huruvida klimat bör tolkas som ett potentiellt säkerhetshot.

3. Teorier

Denna uppsatsen kommer att tillämpa två teoretiska ramverk hämtade från den så kallade Köpenhamnsskolan och Nicole Detraz, som båda representerar två separata teorier inom klimatsäkerhet. Genom att tillämpa dessa två teorier hoppas vi på att fånga upp fler dimensioner och perspektiv på Sveriges arbete med klimat och säkerhet under sin mandatperiod som icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd 2017–2018. Vidare kommer ett större antal utsagor i materialet bli föremål för analys genom att tillämpa två teoretiska perspektiv. Även om båda teoretiserar klimatsäkerhet har de olika syn på *hur* man bör studera kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker, samt *vems* säkerhet som främst drabbas konsekvent till klimatförändringar. Detta gör dem fördelaktiga för vår analys då det kan skapa en bredd i den analys som är den här uppsatsens största beståndsdel.

3.1 Köpenhamnsskolan

Den teoretiska grunden till denna uppsats består delvis av Barry Buzan, Ole Wæver och Jaap de Wildes teorier om det vidgade säkerhetsbegreppet som presenteras i deras bok *Security: A New Framework For Analysis* (1998) och har kommit att kallas ”Köpenhamnsskolan”. Då klimat har en plats inom det vidgade säkerhetsbegreppet har valt att använda en teori som bejakar att det finns kopplingar mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker samt hjälper till att förklara kopplingen. Köpenhamnsskolan tillåter oss att se på klimatförändringen som ett säkerhetshot, vilket i sin tur möjliggör ett användande av idéanalys för att undersöka möjligheten till hur förtydligade Sverige kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker under sin mandatperiod som icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd 2017–2018.

Köpenhamnsskolan ställer sig kritiskt till den traditionella snäva synvinkeln på säkerhet, och tillämpar istället en konstruktivistisk syn på säkerhet där sociala omständigheter spelar en central roll och påverkar säkerhetsbegreppet. En central del i det vidgade säkerhetsbegreppet handlar om att gå från den snäva definitionen av säkerhet som en militär förmåga till att omfatta

ytterligare dimensioner. Köpenhamnskolan definierar internationell säkerhet som en överlevnadsfråga eller existentiell fråga, vilket ligger i linje med det säkerhetsarbete som FN:s säkerhetsråd ansvarar för. Vad som utgör ett hot är subjektivt och en följd av att det existerar en gemensam uppfattning kring att en fråga utgör en säkerhetsrisk. Att en fråga identifieras som en säkerhetsrisk sker därmed först ifall offentligheten är övertygad om riskerna och att detta följs upp av politiska och sociala handlingar. Hur man uppfattar ett existentiellt hot kan bara förstås i relation till *vem* det är som blir utsatt för hotet i fråga. Buzan, Wæver och de Wilde anser alltså att det inte existerar någon universell förståelse för vad ett hot mot människors existens innebär.²²

Säkerhetshot tar därmed avstamp i en socialkonstruktivistisk ansats. Det finns dock två faser i processen som föregår innan en fråga uppfattas som ett säkerhetshot. Första stadiet är att frågor är *icke-politiserad*, vilket innebär att frågan är begränsad till den samhälleliga sfären och behandlas inte politiskt. Nästa stadie är att en fråga tilldelas politisk fokus och beslutas om genom den politiska processen, varpå frågan karaktäriseras som *politiserad*. Vi tar konsekvent utgångspunkt i att klimatet är en politiserad fråga genom denna uppsatsen, då klimatet redan är tilldelad politiskt fokus och beslutas om genom den politiska processen på såväl statlig som mellanstatlig nivå. Sista steget i processen är att frågan blir *säkerhetiserad*, varpå frågan formuleras som ett existentiellt hot, äventyrar samhällets överlevnad och legitimerar extraordinära åtgärder.²³

Miljösäkerhet är en av de nya sektorer som Köpenhamnskolan tar upp som ett potentiellt säkerhetshot i sin teori. Köpenhamnskolans har två utgångspunkter vad gäller miljösäkerhet: I) att mänskligheten lever över sina globala tillgångar och II) att människan har möjlighet att förändra detta. Vad gäller klimatförändringar går det att identifiera specifika referenser till klimathot, såsom försurning av vattendrag, djurarter som är utdöende och föroreningar av luft och vatten. Alla är referenser vilket tenderar att resultera i lokala risker och hot.²⁴

För att kunna påstå att ett problem, som miljön, är en säkerhetsfråga måste hotet ha blivit prioritet och fått betydande politiska effekter. Här har staten oftast en ledande roll, då de har tydliga regler för vem som kan representera staten och agera i statens namn. Regeringen i ett demokratiskt statskick har fördelen att vara folkvald, vilket är förmånligt när det kommer till att övertyga

²² Barry Buzan, Ole Wæver, Jaap de Wilde, 1998, "Security : a new framework for analysis", Boulder, Colorado sid. 19-21.

²³ Barry Buzan, Ole Wæver, Jaap de Wilde, 1998, sid. 23-24.

²⁴ Ibid. sid. 22.

medborgarna att agera med omedelbara handlingar som svar på existentiella säkerhetshot. Staten innehar därmed mandatet att göra så att en politisk fråga övergår till en säkerhetsfråga. Även om staten tenderar att vara den mest centrala aktören för skapa en säkerhetsfråga så är det inte uteslutet att denna process kan ske av andra aktörer, såsom exempelvis lobbyister eller organisationer.²⁵ Oavsett är säkerhet beroende av att någon upplever hotet, men även att aktörer besvarar och erkänner hotet. Detta konsekvent till att säkerhet studeras som ett socialkonstruktivistiskt fenomen.²⁶

För att summera ovanstående stycken bidrar Köpenhamnskolan till en fördjupad och mer exakt förståelse om såväl framställningen som *säkerhetiseringen* av en politisk fråga. Det sker genom analyser av säkerhet och grunder på vilka *säkerhetiseringen* sker, vilka problem (existentiellt hot) som uppstår och för vem (referensobjekt) det sker.²⁷ Utmaningar kopplat till klimatförändringar och säkerhetsrisker är dock svåra att teoretisera och arbeta ifrån då det är svårt att förutse hur allvarliga klimathoten egentligen är. Vidare finns det inga exakta kriterier för analyser av säkerhetiseringen. Globala klimathot blir är dock allt mer vanligt förekommande, vilket gör det svårare att bortse från säkerhetshotet som klimatförändringar innebär.²⁸

3.2 Nicole Detrazs genusperspektiv på klimatförändringar

Köpenhamnskolan har bland annat fått kritik gentemot att deras syn på säkerhet kan användas för att gynna ett militärt industriellt komplex (Floyd). Alla delar dock inte ambitionen att göra miljösäkerhet till en militariserad fråga. Med ett traditionellt säkerhetsperspektiv, som inriktar sig på nationell säkerhet där militären ansvarar för säkerhet, riskerar livskvaliteten att försämrans framförallt för kvinnor. Denna militarism ses av feministisk teori som motsatsen till arbetet för jämlika sociala, politiska, och ekonomiska former av fred. Köpenhamnskolans socialkonstruktivistiska utgångspunkt på säkerhet kritiserar även för att gynna de redan dominerande aktörerna, starka stater. Det finns alltså ett kritiskt synsätt hos feminismen, vilket primärt utmynnar i dess fokus på individens säkerhet.²⁹

²⁵ Ibid. sid. 25.

²⁶ Ibid sid. 26.

²⁷ Barry Buzan, Ole Wæver, Jaap de Wilde, 1998, sid. 26ff.

²⁸ Ibid, sid. 22-23.

²⁹ Nicole Detraz, 2012, "International Security & Gender", Cambridge: Polity Press, sid. 11.

Nicole Detraz har gjort omfattande studier på hur klimatsäkerhet även kan studeras utifrån ett genusperspektiv. Enligt Detraz har klimatförändringar och säkerhetsrisker fått en högre prioritet inom forskning och politik under senare år, men enligt henne är det beklagligt att forskningsfältet inte korsas med genusfrågor. Klimatförändringar såväl som konflikter resulterar ofta i socio-ekonomiska konsekvenser som exempelvis fattigdom, vilket till stor del drabbar kvinnor hårdast. Genom att inkludera ett genusperspektiv avser man blottlägga ojämlikheter och diskriminering som klimatsäkerhet resulterar i.³⁰

För att genus ska bli en central komponent inom klimatsäkerhet krävs det att vi förstår komplexiteten i att både *säkerhet* och *klimat* är könade. Detraz ställer sig kritisk till främst tre punkter gällande nutidens säkerhetspräglade syn på konflikter: I) allt för stort fokus på statens säkerhet, II) synen på resurskonflikter som neutralt utifrån en könsaspekt och III) synen på anledningar till resursbrist.³¹

Diskussionen om klimatkonflikter är i regel centrerad runt staten. Även om det rör sig om en konflikt på mellanstatlig nivå tenderar diskussionen ändå präglas av frågor gällande stabiliteten i staten. Det statscentrerade perspektivet gör det svårare att identifiera problem som rör människor och ekosystem i en säkerhets-klimatdiskurs. Detraz poängterar att statsfokus inte är ointressant i en feministisk analys men att det krävs ett bredare fokus för att få en mer nyanserad bild.

Den andra punkten som Detraz tar upp rör kvinnors och mäns olika upplevelser i krig och konflikter. Ett resultat av män och kvinnors olika positioner i samhället tenderar män i större grad att vara stridande i krig och kvinnor oftare utsätts för det indirekta våldet bland annat våldtäkt. Perspektiven på klimatkonflikter behöver ha män och kvinnors olika positioner i åtanke när de analyseras. Detraz poängterar vidare faran med att *militarisera* klimatfrågan och flytta den till de politikens högsta instanser utan att tänka på konsekvenserna av begreppets förändrade position. Att koppla samman säkerhet och klimat kan också innebära en risk att makt i frågan koncentreras till en liten mängd stater och deras militär och den mänskliga säkerhetsaspekter som klimatförändringar för med sig riskerar att falla bort.

Slutligen beskrivs hur flera av orsakerna som oftast presenteras som orsaker till varför till klimatkonflikter i sig har en genusaspekt som ofta förbises. Globalisering, ojämlik

³⁰ Detraz, 2012, sid. 156-157.

³¹ Detraz, 2012, sid 158.

resursfördelning och populationsökning är orsaker som ofta lyfts och har en stor genusaspekt.³² Detraz poängterar i sin teori att världen rymmer många olika maskuliniteter och femininiteter och att dessa varierar både inom och mellan samhällen. Vidare poängterar Detraz att det genomgående är att män och kvinnor hamnar i olika positioner i samhälle på grund av hur respektive kön värderas. Detta är ett mönster som går igen över hela världen och förenar feministiska inriktningar.³³ Denna variation av hur hot upplevs, vem som upplever hotet och i vilket utsträckning enskilda individer drabbas lyckas inte det snäva säkerhetsperspektivet som dominerar i nutida klimat- och säkerhetsdiskurser ta hänsyn till.

Avslutningsvis menar Detraz att vi även måste ha i beaktande att klimatförändringar och säkerhetsrisker inte enbart kommer till uttryck genom våldsam konflikt. Klimatförändringar innebär även säkerhetsrisker i form av exempelvis ökade påfrestningar och krav, mer extrema klimat- och miljöförhållanden och svåra försörjnings- och sanitetsproblem. Detta kan betraktas som mer latent konflikter, med nutida säkerhetsrisker men även förmågan att utvecklas till en våldsam framtida konflikt ifall det inte adresseras.

4. Metod

Denna uppsats grundar sig på en idéanalys. En idéanalys kan utformas på olika sätt, men huvudprincipen är att studera politiska budskap. Att idéer är politik är därmed ett grundantagande för denna vetenskap. Enligt statsvetaren Ludvig Beckman kan en idéanalys ha tre olika huvudsyften: att beskriva, förklara eller ta ställning till materialet som studeras.³⁴ Även Göran Bergström och Kristina Boréus skriver i ”Textens mening och makt” att dessa tre syften ligger till grund för vilken typ av idéanalys man väljer att använda sig av.³⁵ Huvudsyftet med denna uppsatsen är att klargöra vilka idéer och förslag som Sverige lyft i FN:s säkerhetsråd och hur följande kan tolkas förtydliga kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker. Det är således en beskrivande idéanalys som bäst lämpar sig till uppsatsens syfte.

³² Ibid. sid. 160.

³³ Ibid. sid. 156.

³⁴ Ludvig Beckman, *Grundbok i idéanalys*, 2005, Santérus förlag, Stockholm, sid. 14.

³⁵ Bergström & Boréus, 2012, sid. 139.

En beskrivande idéanalys används med fördel i studier som ämnar att systematiskt studera analysera och granska politiska budskap.³⁶ I idéanalysen ingår att varje beskrivning av materialets delar är ett påstående om karaktären på det. Påståendena kan tolkas som bestämningar eller skattningar av innehållet. Det är därmed viktigt att redovisa vilka dimensioner som blir aktuella att jämföra materialet utifrån.³⁷

Beskrivande forskning görs med syfte att förstå vad en idé innebär, inte nödvändigtvis varför det finns. Som forskare drar man slutsatser utifrån materialet genom tolkningar av det. Syftet med att analysera ett politiskt budskap är att säga något om texten som inte nödvändigtvis till en början framgått av sig själv.³⁸ För att strukturera en idéanalytisk studie krävs således analysinstrument, verktyg som används för att sortera och analysera materialets idéer.

4.1 Dimensioner som analysverktyg

Idéanalys karakteriseras av primärt två analysverktyg: idealtyper och dimensioner. Dimensioner syftar till att urskilja olika påståenden och/eller olika preciseringar av samma påstående.³⁹ Dimensionerna är mer löst hållna än idealtyper och syftar i regel till att sortera och analysera material utifrån centrala ämnen. För att kunna urskilja hur Sverige förtydligat kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker har vi valt att tillämpa dimensioner som metodologiskt tillvägagångssätt. Vårt metodologiska tillvägagångssätt syftar enbart till att urskilja och analysera kopplingen som säkerhetsrådet gör mellan klimat och säkerhet, inte påståenden kring säkerhet som berörs i andra hänseenden.

Dimensioner kännetecknas för att vara grovt huggna och innebära frihet för forskaren.⁴⁰ Den främsta riktlinjen då en tillämpar dimensioner som analysverktyg är att de anknyter till det som ska undersökas, vilket i detta fall är de idéer som Sverige lyft kring *klimat och säkerhet* under sin tid som icke-permanent medlem i FN:s säkerhetsråd 2017–2018. Syftet med dimensionernas utformning är att man ska kunna urskilja olika idéer, såväl som olika konkretiseringar

³⁶ Beckman, 2005, sid. 9.

³⁷ Ibid sid. 52.

³⁸ Beckman, 2005, sid. 50.

³⁹ Ibid. sid. 25-28.

⁴⁰ Bergström & Boréus, 2012, sid 53-155.

ställningstaganden.⁴¹ Vi har konstruerat dimensionerna på två olika sätt, dels i direkt anslutning till frågeställningen och dels i anslutning till våra teoretiska utgångspunkter. Dimensionerna som kommer att användas i denna studie är följande:

- *Hur görs kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker?* Vilken roll klimatfrågan ska spela i internationella relationer är omdiskuterad. Det finns ingen given koppling vad gäller klimatförändringars påverkan på säkerhetsrisker och konsekvent finns det åtskilda sätt som en kunnat förtydliga kopplingen. Vi vill genom denna dimensionen lyfta hur Sverige gjort.
- *Vems säkerhet synliggörs?* Mer specifika respektive mer allmänna dimensioner av vems säkerhet som beaktas i regeringens skrivelse kommer med hjälp av denna dimension att förtydligas.
- *Vems säkerhet synliggörs inte?* Enligt Bergström och Boréus kan problem uppstå vid användning av utvecklade och specificerade dimensioner som analysverktyg. Detta då forskningen löper risken att påtvinga materialet dimensionen eller att man välvilligt tolkar utsagorna i materialet och inte låter texten tala för sig.⁴² Genom att studera dimensioner av vems säkerhet som inte tas hänsyn till hoppas vi minimera följande risk och analysera vad materialet inte berättar för oss.

5. Analys

Analysen är strukturerad systematiskt efter uppsatsens tre utvalda dimensioner. För att stärka hur dimensioner tolkas kommer blockcitat från primärmaterialet att presenteras. I det sista kapitlet (5.3) förekommer citat i mindre utsträckning då kapitlet behandlar vems säkerhet som *inte* synliggörs och därmed inte återfinns i primärmaterialet. Som tidigare nämnts i uppsatsen avser analysen enbart till att analysera dimensioner som har anknytning till klimat och säkerhet. Dimensioner som återfinns kring säkerhetsbegreppet i mer generella termer är inte inom ramen för studiens syfte och kommer således inte att analyseras.

⁴¹ Beckman, 2005, sid. 25.

⁴² Bergström & Boréus, 2012, sid. 172.

5.1 Hur görs kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker?

Sverige har under sin tid i säkerhetsrådet främst integrerat frågor om klimat och säkerhet med utgångspunkt i klimatförändringarnas säkerhetsrisker i form av geografiska utmaningar. Ett tydligt exempel på detta är Sveriges kontinuerliga arbete med den stora Tchadsjönregionen i Afrika:

“Sveriges ansats som rådsmedlem var att i första hand integrera tematiska frågor i rådets geografiska dagordning. [...] Tchadsjöregionen blev startpunkten för ansträngningarna.”⁴³

Den centrala aspekten som Sverige berört är hur Tchadsjön minskat avsevärt i storlek, samt vilka säkerhetsrisker detta haft. Nutida säkerhetsrisker som råder i regionen har dock inte enbart kunnat härledas till att vara en konsekvens av klimatförändringar. Regionen har historiskt tacklats med flertalet utmaningar, bland annat svag statlig närvaro och konflikter, vilket har drabbat civilbefolkningen hårt.⁴⁴ Sveriges fokus är istället på hur klimatförändringar haft en negativ inverkan och förvärrat omständigheterna för en redan utsatt region.

De klimatförändringar som Sverige kopplat till att ha bidragit till problemet är bland annat torka och översvämningar. Tchadsjöns yta “bedömdes vid tidpunkten för Sveriges rådsmedlemskap ha minskat till tio procent av den yta som sjön täckte under 1970”.⁴⁵ I ljuset av detta verkade Sverige för att föra klimatförändringars flerdimensionella problematik i Tchadsjöregionen till säkerhetsrådet:

“Efter att säkerhetsrådet för första gången diskuterat Tchadsjöregionen under det svenska ordförandeskapet i januari 2017 besökte rådet regionen. På plats fick säkerhetsrådets medlemmar ta del av konkreta exempel som visade hur klimatförändringarna påverkade naturresurstillgångar och försörjningsmöjligheter, vilket i sin tur bidrog till instabilitet och osäkerhet.”⁴⁶

Med utgångspunkt i en geografisk situation breddades perspektivet på klimat och säkerhet till att även inkludera hur sociala omständigheter påverkas. Tchadsjön har inte enbart utgjort en

⁴³ Regeringens skrivelse, 2019, sid. 26.

⁴⁴ Regeringens skrivelse, 2019, sid. 67.

⁴⁵ Ibid sid. 26-27.

⁴⁶ Ibid. sid. 7.

naturtillgång, utan även en försörjningsmöjlighet för lokalbefolkningen. Yrken som jordbrukare och fiskare är svåra, om inte omöjliga, att försörja och livnära sig på när sjön inte enbart minskar i storlek, utan fisken även dör ut. Ytterligare en social säkerhetsrisk är att den etablerade terrorgruppen Boko Haram växt i takt med att Tchadsjön krympt och naturresurserna minskat. Människor som är exponerade för klimatförändringars säkerhetsrisker har även påvisat större sannolikhet att ansluta sig till terrornätverket, eller har utgjort en lättare måltavla för Boko Harams attacker och kidnappningar.⁴⁷

De omständigheterna som Sverige beskriver kring Tchadsjöregionen bekräftar Köpenhamnskolans perspektiv på att det går att identifiera specifika referenser till klimathot, såsom vattenbrist. Vidare att klimatförändringar kan resultera i lokala risker och hot. Fallet kring Tchadregionen är ett tydligt exempel på att sociala omständigheter spelar en central roll och påverkar säkerhetsbegreppet. Bevisligen har Tchadsjön genomgått sociala förändringar, där det är svårt att förneka magnituden av klimatförändringar och dess kapacitet att undergräva människors säkerhet. Enligt Sverige själva har deras initiativ till att arbeta med Tchadsjöregionen etablerat klimatförändringarnas säkerhetsrisker på säkerhetsrådets agenda och öppnat upp för nya möjligheter att driva frågan vidare:

“Efter att säkerhetsrådet för första gången diskuterat Tchadsjöregionen under det svenska ordförandeskapet i januari 2017 besökte rådet regionen. [...] Efter besöket kunde en resolution antas. På svenskt förslag inkluderade resolutionstexten skrivningar om klimatförändringarnas negativa inverkan på stabiliteten i regionen. Det var första gången en säkerhetsrådsresolution beaktade denna fråga. Med avstamp i detta drev Sverige sedan klimatfrågan i olika specifika situationer.”⁴⁸

Resolutionen som skrivelsen nämner i ovanstående citat är resolution 2349 och är även ett exempel på *hur* Sverige gjort kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker. Sverige beskriver själva resolution 2349 som “banbrytande” då den tydligt erkänner klimatförändringars negativa inverkan på stabiliteten i en specifik region.⁴⁹ Återigen är det en koppling som tar utgångspunkt

⁴⁷ Ibid. sid. 67.

⁴⁸ Regeringens skrivelse, 2019, sid. 7.

⁴⁹ Ibid. sid. 27.

via en geografisk situation, men här gör Sverige kopplingen genom ett bindande dokument då resolutioner som antas i säkerhetsrådet är folkrättsligt bindande för FN:s medlemsstater.⁵⁰

Enligt Sverige var detta första gången en säkerhetsrådsresolution beaktade denna frågan, vilket i enlighet med våra teoretiska perspektiv talar för att frågan om klimatförändringarnas säkerhetsrisker är en politisk fråga. Huruvida Sveriges infallsvinkel har resulterat i att frågan numera är *säkerhetiserad* är inte lika givet. Om detta skulle varit fallet, hade det enligt Köpenhamnsskolan i sin tur legitimerat extraordinära åtgärder och politiska handlingar. Regeringens skrivelse är dock nyligen publicerad och behandlar händelser i nära tid och det går därmed inte att utesluta att en säkerhetisering skulle kunna förekomma i framtiden. Politiska handlingarna, som exempelvis resolution 2349 har förekommit, men detta tolkas i dagsläget inte som extraordinära åtgärder då säkerhetsrådet under Sveriges mandatperiod antog 115 resolutioner och det ligger inom säkerhetsrådets mandat och arbetsuppgifter.⁵¹ Utöver det går inte att utläsa att extraordinära åtgärder har förekommit under Sveriges mandatperiod i säkerhetsrådet när det kommer till hur man ser på kopplingen mellan klimat och säkerhet.

Att Sverige förankrat temat klimat och säkerhet via en geografisk situation är det mest tydliga exemplet på *hur* kopplingen görs. Med avstamp i geografiska situationer har Sverige sedan kunnat diskutera andra klimatfrågor som i sin tur bidrog till instabilitet och osäkerhet. I materialet återfinns stöd för att Sverige själva haft en bakomliggande tanke med att specifikt utgå från geografiska situationer för att lyckas introducera kopplingen mellan klimat och säkerhet:

“Kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhet är också en kontroversiell fråga i säkerhetsrådet. I likhet med tillvägagångssättet i förhållande till andra tematiska frågor introducerade Sverige frågan om klimat och säkerhet via en geografisk situation.”⁵²

Med avstamp i geografiska situationer har Sverige kunnat visa på *hur* säkerhetsrisker kan uppstå mot bakgrund av klimatförändring. Likväl initiera en diskussion om vad som kan göras för att motverka och förebygga konflikter med hjälp av den förståelsen.

⁵⁰ Ibid. sid. 6.

⁵¹ Regeringens skrivelse, 2019, sid. 6.

⁵² Ibid. sid. 7.

5.2 Vems säkerhet synliggörs?

Genomgående lyfter Sverige fram stater som en central aktör som kan eller är drabbad av klimatförändringar. Staterna som tas upp är genomgående afrikanska och i majoriteten av fallen är det endast stabiliteten i de berörda staterna som tas upp, varpå frågan tolkas betraktas som en regional säkerhetsrisk. Även när ämnet berör något annat än en stat, som i fallet med Tchadsjöregionen, är det stabiliteten i angränsande stater som det främst uttrycks oro för. Detta bekräftar till viss del Detrazs perspektiv om hur det statscentrerade säkerhetsperspektivet tenderar att trycka undan perspektiv som berör människor och ekosystem. Sverige synliggör således stater som det primära objektet som ska skyddas från effekter av klimatförändringar.

Även om Sverige först och främst synliggör staten som den centrala aktören så finns det situationer där uppmärksamhet riktas mot civilsamhället. I regeringens skrivelse nämns det hur Sverige under temat klimat och säkerhet varit med och framarbetat en strategi för Somalia med fokus på att förebygga och bekämpa våldsam extremism. Den nationella strategin för Somalia diskuteras att förebygga och bekämpa våldsam extremism och Sverige trycker på för att inkludera skrivningar som behandlar klimatets negativa påverkan på säkerhet och stabilitet.⁵³ Det går att se hur statligt fokus är det som är mest frekvent förekommande och lyfts fram när miljöfrågor och direkt klimatrelaterade problem diskuteras. I samma strategi används ett annat fokus där man synliggör och ger civilsamhället en röst. Strategin målar upp en bild med många grupper och diskuteras på flera nivåer.

“Rådet underströk i resolutionen vikten av att FN fortsatte att stödja Somalias freds- och statsbyggnadsprocess och uppmuntrade till ökad interaktion mellan insatsen och det civila samhället på både nationell och regional nivå för att föra processen framåt. [...] bland annat i fråga om att betona vikten av att garantera skyddet av civila, med särskild hänsyn till kvinnors och barns särskilda behov och sårbarheter.”⁵⁴

Det flerdimensionella fokuset som Sverige använder sig av i situationen i Somalia går delvis emot Detraz teori om att stater tar det största fokuset i konflikter och i och med det tränger bort andra perspektiv. Civilsamhället har en viktig position och utgjort ett fokusområde för säkerhetsrådet, men det förankras bristfälligt till specifikt klimatförändringar. Det statscentrerade fokuset är dock

⁵³ Regeringens skrivelse, 2019, sid. 60.

⁵⁴ Ibid. sid. 60.

aldrig frånvarande i det freds- och statsbyggande arbetet, utan är också av stor vikt genom avsnittet om Somalia.

Statens framskjutna roll går att se när FN:s stödinsats i Somalia (Unsom) uppmanas att ge den somaliska regeringen fortsatt stöd.

“Därtill uppmanades Unsom att fortsatt ge stöd till den somaliska regeringen att genomföra dess reformagenda. Sverige tog initiativ till tydliga skrivningar om klimatförändringars negativa inverkan på säkerhet och stabilitet.”⁵⁵

Skrivelsen syftar inte till att fokusera på att stater tränger bort fokuset på regioner eller tvärtom, som enligt Detraz är fallet med människor inte får plats när stater står i fokus. Istället kan stater och regioner samverka och verka som representanter för varandra. De olika perspektiven som representeras ger skapar en mer komplex bild av vem som ska skyddas än tidigare. Framförallt görs detta med civilsamhällesrepresentanten från Tchad och med vattenministern från Irak. Ibrahim är koordinator för organisationen “Association of Peul Women and Autochthonous Peoples of Chad” (AFPAT) som arbetar med sammanslutningar av kvinnor från urbefolkningar i Chad. Det kan därför sägas vara i kraft för att representera marginaliserade kvinnor som Ibrahim är inbjuden för att diskutera, som en representant för civilsamhället men och i synnerhet kvinnor som annars kan trängas bort av ett stort statligt fokus på frågan. Även vattenministerns uppgift kan antas vara där för att värna naturens (ekosystemen) behov av klimatpåverkan. Detta går alltså emot Detraz teori om att staten skulle stjäla fokus från övriga aktörer.

Fortsättningsvis ligger stort fokus på länder och regioners säkerhet. Sverige tar upp länder som Mali och regioner som Västafrika samt synliggör säkerhetshotet mot dessa.⁵⁶ Detta görs även med ett större fokus än det som ligger på civilsamhället. Under vissa delar i skrivelsen lyfts civilsamhällets roll men det är framför allt staten som diskuteras.

Med Köpenhamnskolans syn på staten i en säkerhetskontext som utgångspunkt är det logiskt att stater genomlöpande tilldelats stort fokus i Sveriges arbete inom temat klimat och säkerhet. Staten har med sin speciella position ett särskilt mandat i det politiska samtalet och blir därför den viktigaste aktören. Likväl är stater den aktören som kan bidra till att det sker ett skifte inom temat klimat och säkerhet och att frågan stegvis övergår till en säkerhetsfråga.

⁵⁵ Ibid. sid. 60.

⁵⁶ Regeringens skrivelse, 2019, sid. 27.

Sammanfattningsvis synliggör Sverige till allra största del staters säkerhet och hur den hotas av klimatförändringar. I viss mån återfinns dimensioner av att Sveriges arbete i säkerhetsrådet även synliggjort vilka säkerhetsrisker civilsamhällets hotas av på grund av klimatförändringar. Detta är dock mer undantag än regel då stater allt som oftast är i centrum i den svenska regeringens skrivelse av Sveriges arbete i säkerhetsrådet. Genomgående hänvisas det till att värna om stabiliteten i landet och beskrivningar av händelseförlopp slutar i att det är stater som ska gynnas. På samma sätt argumenteras det för stabilitet i regioner är av vikt att värna om då dessa kan komma att bli föremål för klimatförändringar och drabbas hårt som en konsekvens av dessa.

5.3 Vems säkerhet synliggörs inte?

Sveriges arbete i säkerhetsrådet har fört upp klimatförändringar som en säkerhetsaspekt på den politiska agendan, men belyser nästan uteslutande endast en del av situationen. I centrum hamnar ständigt staterna och med detta saknas perspektiv som belyser andra aktörer som även berörs av klimatförändringars säkerhetsrisker. I regeringens skrivelse saknas nästan uteslutande ett fokus på individnivå där temat klimat och säkerhet beskrivs. Variation av hur hot upplevs, vem som upplever hotet och i vilket utsträckning enskilda individer drabbas synliggörs inte i samma utsträckning som hur stater berörs av klimatförändringar. Utifrån Detraz perspektiv återfinnas därmed dimensioner av hur fokus på stater har förekommit på bekostnad av andra perspektiv.

Även Sveriges fokus på stater kan kritiseras för att ha varit bristfällig och inte synliggjort de olika säkerhetsdimensioner som klimatförändringar innebär. De geografiska områden som Sverige tar avstamp i är några av världens fattigaste länder, som drabbas hårt av klimatförändringar likväl saknar resurser för att hantera hotet. I takt med att klimatförändringar har en negativ inverkan och förvärrar omständigheterna hos redan utsatta regioner är det troligt att ojämlikheten i världen förvärras. Denna dimension utelämnas helt i regeringens skrivelse.

Även om antalet människor som drabbats är större i de geografiska områden som Sverige tar avstamp i så är det viktigt att påpeka att alla människor inte upplever konflikters dynamik och orsaker på samma sätt. Att regeringens skrivelse i regel ger uttryck för att medborgare upplevt klimatförändringars säkerhetsimplikationer likadant bör behandlas problematiskt enligt Detraz. På detta vis bortser Sverige för de stora skillnader som kan finnas. För att undvika detta hade Sverige kunnat belysa att det existerar olikheter från individ till individ mer. Lite, om nästan intet, i

regeringens skrivelse där temat klimat och säkerhet problematiserar relationer mellan män och kvinnor, eller analyserar hur dessa är uppbyggda och reproducerade. Hänsyn till klimatförändringars könade säkerhetsrisker tolkas konsekvent vara frånvarande. Könade säkerhetsrisker återfinns i Sveriges tematiska prioritering “kvinnor, fred och säkerhet”, men inte explicit i arbetet kopplat till temat “klimat och säkerhet”.

Ytterligare ett exempel som stärker att individers säkerhet inte synliggjorts är besöket till Tchadsjöregion. Sverige beskriver hur säkerhetsrådet på svenskt initiativ besökte Tchadsjöområdet för att kunna ta del av konkreta exempel av klimatförändringar som senare skulle utmynna i att förtydliga kopplingen mellan klimat och säkerhet. Regeringen poängterar i skrivelsen hur Tchadsjön minskade yta resulterat i sämre tillgång till naturresurser och minskad möjlighet till försörjning, vilket i sin tur lett till osäkerhet och instabilitet.⁵⁷ Utöver konstaterandet att detta påverkat lokalbefolkningens naturresurstillgångar och försörjningsmöjligheter förekommer ingen djupare diskussion kring vilka hot och risker detta innebär för lokalbefolkningen. Materialet talar istället om klimatförändringar som ett hot mot stabiliteten i landet och diskuterar inte explicit i vilka dimensioner som lokalbefolkningen berörs eller hur man framöver kan arbeta tätt inpå de drabbade människorna. Detta påvisar en traditionell syn på säkerhet i regeringens skrivelse, tillsammans med hur man definierar säkerhet och vem som är garanten för det, det vill säga staten.

I regeringsskrivelsen synliggörs inte heller säkerhetsrisker som inte kommer till uttryck genom våldsam konflikt. I enlighet med Detraz perspektiv måste perspektiv på säkerhet breddas och även större hänsyn till mer latenta säkerhetsrisker såsom exempelvis extrema klimat- och miljöförhållanden. Fallet med Tchadsjöns minskade yta är ett tydligt exempel på effekter som extrema klimat- och miljöförhållanden kan ha. Vid tidpunkten för Sveriges medlemskap hade sjön minskat till 10 procent av den yta som sjön täckte 1970-talet, vilket fått direkta konsekvenser för människor i regionen. Att detta har fått fortskrida under så många år utan ingripande från FN:s säkerhetsråd talar för att det traditionellt snäva säkerhetsperspektivet fortfarande råder, varpå FN misslyckat att förutse klimatförändringars säkerhetsrisker.

I regeringens skrivelse återfinns ett kort stycke som i viss mån kan förklara varför Sverige inte har synliggjort alla dimensioner av klimat och säkerhet:

⁵⁷ Regeringens skrivelse, 2019, sid. 7.

“Tveksamheter hos vissa permanenta rådsmedlemmar [...] kvarstod också under Sveriges tid i rådet. Dessa tveksamheter bottnade dels i ett ifrågasättande av kopplingarna mellan klimat och säkerhet...”.⁵⁸

I likhet med vår analys om *hur* Sverige gjort kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker, tycks det ha funnits en bakomliggande tanke kring *vems* säkerhet som synliggjorts. Att det råder tveksamheter och att medlemmar ifrågasätter kopplingen mellan klimat och säkerhet talar återigen för att frågan inte har given status på FN:s säkerhetsråd politiska dagordning. Faktum kvarstår att Sveriges arbete i säkerhetsrådet har fört upp klimat och säkerhet som en säkerhetsaspekt på den politiska agenda, men brister i att synliggöra en mer nyanserad bild av de många som drabbas av klimatförändringar säkerhetsrisker.

5.4 Den samlade bilden av dimensionerna

Utifrån vårt teoretiska perspektiv gick vi in med förförståelsen att klimatfrågans roll inom internationella relationer historiskt varit omdiskuterad och uteslutits från den politiska agendan till följd av en traditionellt snäv synvinkel på säkerhet som exkluderar många perspektiv. Då det vidare inte finns någon given koppling vad gäller klimatförändringars säkerhetsrisker fanns det konsekvent åtskilda sätt som Sverige kunnat förtydliga kopplingen.

Utifrån analysen av vårt material ser vi *hur* Sverige främst genom geografiska utgångspunkter kopplat ihop klimatförändringar och säkerhetsfrågor. Framförallt gjorde Sverige detta genom tydliga beskrivningar av klimatförändringar i Tchadsjöregionen. Med avstamp i Tchadsjöregionen tydliggjorde Sverige kopplingen mellan klimat och säkerhet genom att arbeta fram resolution 2349, upprätthålla en tät dialog och besöka drabbade länder i regionen, ta stöd i forskning och konsultera med civilsamhällesrepresentanter. Med avstamp i geografiska situationer har Sverige således kunnat visa på hur säkerhetsrisker kan uppstå mot bakgrund av klimatförändring. Likväl initiera en diskussion om vad som kan göras för att motverka och förebygga konflikter med hjälp av den förståelsen.

Hur man uppfattar ett existentiellt hot kan vidare bara förstås i relation till vem det är som blir utsatt för hotet i fråga. Detta då vi har utgått från att säkerhetshot tar avstamp i en socialkonstruktivistisk ansats. Detta leder oss därmed till frågeställning två där vill besvara *vems*

⁵⁸ Ibid. sid. 26.

säkerhet synliggörs/osynliggörs inom klimatområdet i Sveriges skrivelse om sin tid i säkerhetsrådet?

Staters säkerhet har genomlöpande synliggjorts i den svenska regeringens skrivelse och beskrivs som den som blir utsatt för säkerhetshotet. Staters säkerhet och stabilitet värderades högt och hamnar ständigt i fokus. Till viss del synliggjordes även hur civilsamhället påverkats av klimatförändringarna, men bara i begränsad utsträckning. Den teoretiska grunden till denna uppsats bestod delvis Köpenhamnsskolans teorier om det vidgade säkerhetsbegreppet. Med utgångspunkt i Köpenhamnsskolans perspektiv finns det en fördel med att staten har en ledande roll, detta då staten är representativ och innehar mandatet att agera i statens namn.

Som framgår i vår analys står detta i kontrast med Detraz teoretiska perspektiv som anser att det är beklagligt att fokus primärt riktas mot staters säkerhet. Detraz poängterar att statsfokus inte är ointressant i en feministisk analys men att det krävs ett bredare fokus som inte bortser från genusdimensioner. Utifrån Detraz perspektiv upptäckte vi en frånvaro av ett individperspektiv som synliggjorde skillnader mellan könen och hur de drabbats av konflikter. Säkerhetsrisker som inte kommer till uttryck genom våldsamheter saknas även i regeringens skrivelse, varpå vi tolkar att Sverige inte arbetat med detta. Att negligera vilka oroligheter och säkerhetsrisker som latent konflikter innebär delvis att man går miste om att blottlägga vardagliga ojämlikheter och diskriminering som klimatförändringar innebär för enskilda individer. Avslutningsvis kan latent konflikter utvecklas till en våldsam framtida konflikt ifall det inte adresseras.

Som tidigare nämnts kan problem uppstå vid användning av utvecklade och specificerade dimensioner som analysverktyg. Detta då forskningen löper risken att påtvinga materialet dimensionen eller att man välvilligt tolkar utsagorna i materialet och inte låter texten tala för sig. Vi vill dock påstå att vi har lyckats undvika en välvillig läsning genom att specifikt analysera dimensioner av vems säkerhet som inte tas hänsyn till och som därmed inte framgått i vårt primärmaterial.

6. Diskussion och slutsatser

6.1 Diskussion

Vår analys tyder på att Sveriges arbete med klimat och säkerhet varit invecklad. Sverige beskriver själva hur de upplevde tveksamhet vad gäller kopplingen mellan klimat och säkerhet, vidare att

klimat och säkerhet är en kontroversiell fråga inom säkerhetsrådet. Följande omständigheter tycks ha föranlett Sverige att haft en bakomliggande tanke kring *hur* kopplingen mellan klimat och säkerhet introducerats till säkerhetsrådet, såväl påverkat valet kring *vems* säkerhet som prioriterats att synliggöras.

I enlighet med vår tidigare forskning är det inte förvånande att Sveriges arbete inom temat klimat och säkerhet varit utmanande, detta då klimatfrågans roll inom internationella relationer är omdiskuterad. Även om flera forskare velat vidga betydelsen av säkerhetsbegreppet från det snävare statsperspektivet till att kunna inkludera flera aspekter, däribland klimatfrågan, så tycks klimatsäkerhet inte ännu fått given plats i forum såsom FN:s säkerhetsråd. Att idén om det traditionella snäva säkerhetsperspektivet fortfarande råder finns det därmed stöd för i regeringens skrivelse.

Utöver regeringens skrivelse finner vi stöd för statsfokuset i de resolutioner som antogs under Sveriges tid i säkerhetsrådet. Resolution 2423 rörande Mali inleds med att bekräfta och lägga vikt på Malis suveränitet, landets enighet och territoriella integritet. Vidare fastslås att det är Malis regering som bär det primära ansvaret för stabiliteten i landet och för sina medborgares säkerhet.⁵⁹ Inte förrän i slutet av resolutionen nämns det i en mening hur klimatförändringar påverkat säkerheten i Mali. Förändringar i Malis klimat har bland annat resulterat i torka, allt större ökenområden och osäker tillgång till mat. På förekommen anledning efterlyser resolutionen strategier från både landets styrande och från FN.⁶⁰ Även den av Sverige hyllade resolution 2349 innehåller skrivningar som enbart rör sig kring ett statscentrerat fokus. Resolutionen om Tchadsjöområdet sätter fokus på samma faktorer som ovan och fastslår återigen att det är regeringarna i regionen och FN som bör ta riskerna som klimatförändringarna medför i beaktning.⁶¹

Båda resolutionerna stärker Lester R. Brown tidigare forskning kring att det finns ett samband mellan hur kollapsad en stat är och hur bra dess ekologiska grunder är. Likväl Mali som Tchadsjöregionen står inför problemet att deras ekologiska grunder är i så pass dåligt skick att möjligheten för odling och framställning av mat är begränsad. I enlighet med Browns forskning återfinns även idéer i regeringens skrivelse kring att oroligheter uppstått konsekvent till bristande

⁵⁹ Resolution 2423, 2018, sid. 1.

⁶⁰ Ibid sid. 4.

⁶¹ Resolution 2349, 2017, sid. 7.

ekologiska grunder i såväl Mali som Tchadsjöregionen. Utifrån Browns perspektiv finns det såldes incitament för politiska beslutsfattare att förse kollapsade stater med de resurser som krävs för att minimera klimathotet och bidra till en starkare ekologisk grund. Huruvida den ekologiska grunden varit ett incitament för utformningen av resolution 2423 och 2349 går dock inte att fastställa utifrån då klimathotet betydelse benämns i alldeles för snäv utsträckning i båda dokumenten.

Tidigare forskning inom säkerhetsbegreppets utveckling talar för att en förskjutning har skett sedan kalla krigets slut och att begreppet numera inkludera flera aspekter, däribland klimatfrågan och individers säkerhet.⁶² Som går att se i vår analys samt hitintills i vår diskussion så är dock staten fortfarande huvudfokus då det kommer till klimatförändringars säkerhetsrisker. I vår analys har den traditionella synen på säkerhet dominerat och individperspektivet har till allra största del fått stå tillbaka för att ge plats åt stabilitet inom länder och regioner. Dels i direkt anslutning till vår tidigare forskning och dels i anslutning till våra teoretiska utgångspunkter ställer vi oss kritiskt till idén om staten som primärt referensobjekt.

Efter att ha genomfört vår analys ser vi flertal likheter med Michael Brzoskas tidigare forskning. Brzoskad hävdar att säkerhetsbegreppet har fått större bredd och har vidgats till att inkludera klimataspekter, men utan att klimatsäkerhet fått någon egen status som högprioriterad säkerhetsfråga utan ingår i en bredare säkerhetsperspektiv. Likväl tyder vår analys på att temat klimat och säkerhet inte är en högprioriterad fråga inom FN:s säkerhetsråd. Frågan om kopplingen mellan klimat och säkerhet har innan Sveriges mandatperiod 2017–2018 enbart vid ett fåtal tillfällen varit uppe på den politiska agendan. Vidare tycks det ha rått tveksamheter kring kopplingen mellan klimat och säkerhet under Sveriges tid i säkerhetsrådet. Klimatsäkerhet är uppe på rådets agenda som resultat av att Sverige blivit invalda som icke-permanent medlem, men likväl Brzoskas forskning tyder vår analys på att klimatsäkerhet inte ses som en högprioriterad säkerhetsfråga.

Vår tolkning av att klimatsäkerhet inte är en högprioriterad säkerhetsfråga tar delvis stöd i faktumet att klimatet återges som en säkerhetsaspekt i samma kontext som andra orosmoment, med potentialen att öka spänningar i redan utsatta regioner. Ett tydligt exempel på detta är Sveriges kontinuerliga arbete med Tchadsjönregionen i Afrika, där klimatförändringar diskuteras i samma kontext som terrorgruppen Boko Haram. Klimatsäkerhet tolkas därmed inte ha någon egen status,

⁶² Dalby, 2013, sid. 121.

inte ens vad gäller arbetet i Tchajsjöregionen som enligt Sverige själva kännetecknas en av deras mest betydelsefulla insatser inom temat klimat och säkerhet.

Oviljan att inkludera ett bredare perspektiv på klimatsäkerhet inom säkerhetsrådet stärker Rita Floyds tes att FN:s medlemsländer hellre vill se ett ökat fokus på utveckling och mänskliga rättigheter än ökat säkerhetsfokus. Floyds forskning talar för att klimatet skulle kunna användas som ett medel för konflikter och därmed kan fungera som en upprustningsmekanism och snarare vara en del av problemet snarare än lösningen. Trots kontinuerlig fokus på stater återfann vi inte dimensioner i regeringens skrivelse som talade för en upprustning eller pågående militärisering då det kommer till temat klimat och säkerhet. Detta kanske till följd av att klimatsäkerhet inte fått någon egen status som högprioriterad säkerhetsfråga utan ingår i en bredare säkerhetsperspektiv.

I enlighet med Edward Lucks forskning tror vi att säkerhetsrådet står inför utmaningen att världen är föränderlig och nya säkerhetshot uppstår. Detta är en utmaning som i denna uppsats synliggjorts genom att studera kopplingen mellan klimat och säkerhet. Inför att Sverige påbörjade mandatperioden bejakade även utrikesminister Margot Wallström att FN:s säkerhetsråd står inför utmaningen att världen är föränderlig, vilket sätter press på rådets förmåga att anpassa sitt arbete för att förmå sig att hantera nya utmaningar, såsom klimatförändringar. Efter vår analys tror vi att utmaningen kommer intensifieras i takt med att klimatförändringar blir allt mer vanligt förekommande och således svårare att förneka.

Utifrån Köpenhamnskolans perspektiv kommer den politiska eliten ha möjligheten bemöta framtida klimatrelaterade utmaningar och institutionalisera frågan inom FN:s säkerhetsråd. Sverige hade dock redan möjlighet till detta under sin mandatperiod då de hade tillgång till en plattform med stort inflytande och tillfället att ta den ledande rollen för att strategiskt koppla klimatet till säkerhetsfrågor. Sveriges ansats som medlem i säkerhetsrådet kan således tolkas som en missad möjlighet till att ha institutionaliserat klimatförändringars säkerhetsmässiga implikationer och breddat synen på vems säkerhet som hotas.

I ljuset av resultatet som framkommer i vår analys tror vi att Sverige tog initiala steg för att säkerställa bättre rapportering och riskanalys vad gäller klimatrelaterade säkerhetsrisker. Mycket kvarstår dock innan det går att konstatera att klimatsäkerhet är en högprioriterad fråga på säkerhetsrådets agenda. Om detta blir fallet i framtiden hoppas vi i likhet med Detraz att arbetet blir bättre på att blottlägga ojämlikheter och diskriminering som klimatsäkerhet resulterar i.

6.2 Slutsatser

Den svenska regeringens skrivelse kopplar ihop klimat och säkerhet genom den geografiska aspekten på frågan. Trots att frågan om klimatförändringar under Sveriges tid som medlem fick en plats på säkerhetsrådets agenda går det inte att fastslå att frågan om klimatförändringars säkerhetsrisker genomgått en *säkerhetisering*. Detta hade varit fallet om frågan numer legitimerat extraordinära åtgärder vilket, i alla fall ännu, inte är fallet.

Svenska regeringens skrivelse har framförallt synliggjort staters säkerhet. Ibland har även civilsamhällets perspektiv lyfts fram, men tydligt är att staten ständigt stått i centrum. Vår analys, såväl som diskussion, kommer således fram till slutsatsen att Detraz perspektiv är applicerbart på vissa delar av skrivelsen, men inte på andra. I vissa delar av texten tar staten upp majoriteten av fokuset och kan sägas ta uppmärksamhet från övriga perspektiv. Detta är dock i enlighet med Köpenhamnskolans syn på staten som innehavare av en särskild position i kraft av sina regler för representation. Det finns också delar av skrivelsen där statscentrerade perspektivet och perspektivet på civilsamhället samverkar och där det senare inte trängs bort av det statsperspektivet.

Genomgående saknas perspektiv som visar på en nyanserad bild av konsekvenserna från dem latent delarna som konflikter för med sig. Detraz förespråkar ett breddat säkerhetsperspektiv för att förstå de mångbottnade implikationer som klimatförändringar har på säkerhetsfrågan. Detta görs dock sällan i den svenska regeringens skrivelse. Individfokus saknas och våldet som konflikterna för med sig beskrivs genomgående utan hänsyn till skillnader i vilken typ av våld som människor i konflikt utsätts för. Detraz:s teori beskriver hur kvinnor och män utsätts för olika typer av våld i konflikter. Detta perspektiv saknas dock i den svenska regeringens skrivelse.

Efter att ha analyserat kopplingen mellan klimat och säkerhet tror vi att frågan kommer bli ett allt mer utforskat ämne, både för forskningen och inom andra sfärer. Förändringar i klimatet gör allt större avtryck i världen och frågan tolkas fått ett större fokus inom internationell politik. I ljuset av resultatet som framkommer i vår analys anser vi att det finns möjlighet för vidare forskning inom ämnet. Det hade exempelvis varit intressant att djupare utvärdera hur framgångsrikt Sveriges arbete inom temat klimat och säkerhet varit. Ytterligare exempel på hur vår forskning hade kunnat vidareutvecklas är genom att analysera hur säkerhetsrådet driver vidare frågan efter att Sverige avslutat sin mandatperiod i FN:s säkerhetsråd.

Vi anser att denna uppsats bidrar till en fördjupad förståelse kring *hur* Sverige arbetat och förmedlat kopplingen mellan klimatförändringar och säkerhetsrisker, såväl som *vems* säkerhet som synliggjorts i detta arbete. Sveriges arbete har även analyserats i relation till att klimatfrågans inte tycks ha en given roll inom FN:s säkerhetsråd, vilket kan uppfattas som kontradiktoriskt då säkerhetsrådet syftar till att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Oavsett tycks faktumet att komplexiteten i att faställa kausaliteten mellan klimatförändring till mänsklig osäkerhet, samhällelig instabilitet och våldsam konflikt påverkat *hur* Sverige tydliggjorde kopplingen mellan klimat och säkerhet, såväl som *vems* säkerhet de valde att synliggöra.

7. Referenser:

Adam Simpson, "Challenging inequality and injustice: a critical approach to energi security" i Rita Floyd och Richard Matthews [Red] i *Environmental security. Approaches and issues*, 2013, Routledge, New York.

Alan Collins (red), 2007, "Contemporary Security Studies", Oxford University Press Inc New York.

Barry Buzan, Ole Wæver, Jaap de Wilde, 1998, "Security: a new framework for analysis", Boulder, Colorado.

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3., [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur.

Brown, R. Lester, *Plan B 3.0 Uppdrag: Rädda jorden!*, Scandbook AB Falun, 2008.

Brzoska, M. 2006., "Introduction: Criteria for Evaluating Post-Conflict Reconstruction and Security Sector Reform in Peace Support Operations". *International Peacekeeping* 13 (1): 1–13.

Columba Pele & Nick Vaughan-Williams, 2015, "Critical security studies: an introduction", Milton Park, Abingdon, Oxon, New York, Routledge.

Edward Luck, "UN Security Council: practice and promise", 2006, Routledge, New York.

Ku Charlotte, 2018, *The UN Security Council's role in developing a responsibility to respond to the climate change challenge*, I Ku Carlotte & Scott Shirley V, *Climate Change and the UN Security Council [Elektronisk resurs]* (2018). Edward Elgar Publishing.

Ludvig Beckman, *Grundbok i idéanalys*, 2005, Santérus förlag, Stockholm.

Michael Sheehan, 2005, *International Security: An Analytical Survey*, London, Lynne Rienner, Boulder.

Nicole Detraz, 2012, *International Security & Gender*, Cambridge: Polity Press.

Olle Waever “Securitization and Desecuritization”, i Ronnie D. Lipschutz, *On Security*, tillgänglig online på <https://www.libraryofsocialscience.com/assets/pdf/Waever-Securitization.pdf> [senast hämtad 13-05-19].

Peter Essiasson, Mikael Giljam, Henrik Oscarsson, Ann Towns, Lena Wängnerud, 2017, *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, femte upplagan, Författarna och Woltets Kluwer Sverige AB.

Regeringens skrivelse 2018/19:104, “Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017–2018,“ 2019, tillgänglig online på: <https://www.regeringen.se/49707f/contentassets/528b85f72c304c55889889e9e36d4024/regeringens-skrivelse-om-sveriges-medlemskap-i-fns-sakerhetsrad-20172018.pdf> [senast hämtad 13-05-19].

Resolution 2349, 2017, Adopted by the Security Council at its 7911th meeting, on 31 March 2017.

Resolution 2408, 2018, Adopted by the Security Council at its 8215th meeting, on 27 March 2018.

Resolution 2423 (2018) Adopted by the Security Council at its 8298th meeting, on 28 June 2018.

Rita Floyd, “Analyst, theory and security: a new framework for understanding environmental security studies” i Rita Floyd och Richard Matthews [Red]i *Environmental security. Approaches and issue*, 2013, Routledge, New York.

Rita Floyd, “Whither environmental security studies? An afterword”i Rita Floyd och Richard Matthews [Red]i *Environmental security. Approaches and issues*, 2013, Routledge, New York.

Simon Dalby, “Environmental dimensions of human security” i Rita Floyd och Richard Matthews [Red, *Environmental security. Approaches and issues*, 2013, Routledge, New York.

Sveriges regering, 2019, Sverige i FN:s säkerhetsråd 2017–2018, *regeringen.se*, tillgänglig online på https://www.regeringen.se/497071/contentassets/b1ac703cecfb46198ede1c85770a2010/fn_sverigesakerhetsradet_2017_2018_broschyr_web.pdf [senast hämtad 15-05-19].

Sveriges regering, 2019, Program för Sveriges medlemskap i FN: säkerhetsråd 2017–2018, *regeringen.se*, tillgänglig online på <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/sverige-i-fns-sakerhetsrad/> [senast hämtad 15-05-19].

Sveriges regering, 2019, 10 punkter om Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd, *regeringen.se*, tillgänglig på <https://www.regeringen.se/artiklar/2018/12/10-punkter-om-sveriges-medlemskap-i-fns-sakerhetsrad-2017-18/> [senast hämtad 15-05-19].

Mathias Gerdfeldt, 28 juni 2016, Sverige tar plats i säkerhetsrådet efter “bragdseger”, *SVT Nyheter*, tillgänglig online på <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/sverige-tar-plats-i-sakerhetsradet-efter-bragdseger>, [Senast hämtad 15-05-19].